

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/5/2018
Identifikačné číslo spisu: 1111207507
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Petříková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1111207507.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ R. M., bývajúceho v Y., 2/ Z. M., bývajúcej v Y. a 3/ VENUS PROJECT Slovakia, s.r.o., so sídlom v Limbachu, Limbová č. 3, IČO: 31 342 841, všetci zastúpení JUDr. Emíliou Korčekovou, advokátkou so sídlom v Pezinku, L. Novomeského 25, proti žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 2, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy v peniazoch, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 50 C 96/2012, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. apríla 2017 sp. zn. 6 Co 2/2017, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 26. apríla 2017 sp. zn. 6 Co 2/2017 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 5. februára 2015 č. k. 50 C 96/2012-312 žalobu zamietol. Konanie v časti o zaplatenie 5 138,26 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 5 138,26 € od 4.7.2010 do zaplatenia vo vzťahu k žalobkyni 2/ zastavil. Konanie v časti o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy 11 569,36 € od 16.11.2010 do zaplatenia vo vzťahu k žalobcovi 1/ a k žalobkyni 2/ zastavil. Žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcov rozsudkom 2. novembra 2015 sp. zn. 6 Co 311/2015 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil vo výroku, ktorým bola žaloba zamietnutá. Odvolanie čo do výrokov, ktorými bolo konanie vo vzťahu k žalobcom 1/ a 2/ zastavené, odmietol. Žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) uznesením z 30. novembra 2016 sp. zn. 2 Cdo 182/2016 zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 2. novembra 2015 sp. zn. 6 Co 311/2015 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd uviedol, že tým, že odvolací súd nedoručil vyjadrenie žalovanej k odvolaniu žalobcom, došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu im možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku [účinného do 30. júna 2016;

(ďalej len „O.s.p.“)].

4. Krajský súd v Bratislave rozsudkom (v poradí druhom) z 26. apríla 2017 sp. zn. 6 Co 2/2017 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bola žaloba zamietnutá, potvrdil. Odvolanie čo do výrokov, ktorými bolo konanie vo vzťahu k žalobcom 1/ a 2/ zastavené, odmietol. Žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd uviedol, že keďže zastavujúcimi výrokmi napadnutého rozsudku žalobcom 1/, 2/ nebola spôsobená žiadna ujma na ich právach, ich odvolanie smerujúce proti týmto výrokmi napadnutého rozsudku nie je subjektívne prípustné, preto ich odvolanie v tejto časti odmietol podľa § 386 písm. c/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). K výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba zamietnutá poznamenal, že súd prvej inštancie zistil správne skutkový stav veci a odvolací súd z jeho skutkových zistení v celom rozsahu vychádzal. Odvolací súd konštatoval, že napriek nesprávnemu úradnému postupu vyšetrovateľov v predmetnej trestnej veci ani jednému zo žalobcov nevznikol nárok na prerokovanie tejto trestnej veci bez zbytočných prietáhov, resp. na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote. Dodal, že žalobcovia v odvolaní rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. decembra 2011 sp. zn. III. ÚS 549/2011-13 nespochybnili. Odvolací súd preto rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia, ktorého prípustnosť odôvodňovali § 420 písm. f/ CSP. Namietali, že k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo tým, že odvolací súd bez vyčkania na doručenie zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu dovolateľom a bez vyčkania na jeho právoplatnosť svojvoľne a predčasne potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa neriadil pokynmi vyjadrenými v zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu a vyjadrenie žalovanej k odvolaniu žalobcov doručil iba žalobcovi 1/. Poukázali na skutočnosť, že rovnako tak rozsudok súdu prvej inštancie nebol doposiaľ účinne doručený do vlastných rúk žalobkyni 2/. Ďalej poznamenali, že súd prvej inštancie a rovnako tak odvolací súd zmätočne a v rozpore s judikatúrou ESLP na podklade nedostatočne zisteného skutkového stavu veci a jej nesprávneho právneho posúdenia vadne posúdili otázku uplatnenej majetkovej ujmy. Odvolací súd rovnako pochybil, keď si voči žalobcom nespĺnil všeobecnú poučovaciu povinnosť podľa § 160 CSP a taktiež ich elektronicky na mail: a@b.c neupovedomil v primeranej lehote 5 dní do verejného vyhlásenia rozsudku o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku hoci bol k tomu povinný. Na základe uvedeného navrhli, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v celosti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a zároveň aby zrušil v celosti aj tomu predchádzajúci rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Žalovaná v o svojom vyjadrení k dovolaniu označila dovolanie žalobcov za nedôvodné, rozhodnutia súdov za vecne správne a navrhla dovolanie odmietnuť.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany sporu zastúpené v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu treba zrušiť a vec tomuto súdu vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

11. Žalobcovia prípustnosť podaného dovolania vyvodzujú z § 420 písm. f/ CSP. Hlavnými znakmi,

ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil s a ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03 a IV. ÚS 252/04).

13. Žalobcovia vidia procesnú vadu zmätočnosti a zásah do ich práva na spravodlivý súdny proces v tom, že odvolací súd vo veci opätovne rozhodol bez toho, aby im doručil zrušujúce rozhodnutie dovolacieho súdu a žalobcom 2/ a 3/ aj vyjadrenie žalovanej k ich odvolaniu. Dovolací súd po preskúmaní obsahu spisu dospel k záveru, že uvedená námietka žalobcov je dôvodná.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v uznesení z 28. novembra 2013 sp. zn. 5 Cdo 434/2012, publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod číslom 141, ročník 2014, zaujal právny názor, podľa ktorého ak bolo rozhodnutie odvolacieho súdu o odvolaní zrušené dovolacím súdom, je odvolací súd povinný ešte pred svojím ďalším rozhodnutím o odvolaní doručiť účastníkovi zrušujúce rozhodnutie a vytvoriť mu procesnú možnosť reagovať v primeranej lehote na situáciu, ktorá vznikla zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu. Porušenie týchto povinností odvolacím súdom má za následok odňatie možnosti účastníka pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.); (pozri aj uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 193/2010, 3 Cdo 156/2016). V uznesení najvyššieho súdu z 31. marca 2015 sp. zn. 6 Cdo 194/2014 dovolací súd vyslovil, že obdobne a j v prípade, a k zrušujúce uznesenie najvyššieho súdu nebolo doručené pred ďalším rozhodnutím krajského súdu advokátovi účastníka, hoci bol účastníkom splnomocnený pre dovolacie konanie, odníma sa účastníkovi možnosť konať pred súdom. V takomto prípade nepostačuje, ak zrušujúce uznesenie najvyššieho súdu bolo doručené len účastníkovi konania (§ 49 ods. 1 prvá veta O.s.p.). Účastník totiž má právo, aby sa včas dozvedel o dôvodoch zrušujúceho rozhodnutia najvyššieho súdu ním zvolený zástupca a aby sa tomuto zástupcovi vytvorila procesná možnosť so znalosťou veci v mene účastníka reagovať na situáciu vzniknutú zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu. Uvedené právne závery sú aplikovateľné aj v prejednávanej veci.

15. Strana sa môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. Zvolený zástupca sa nemôže dať zastúpiť, ak osobitný zákon neustanovuje inak (§ 89 ods. 1 CSP).

15.1. Ak má strana zástupcu so splnomocnením na celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi (§ 110 ods. 1 veta prvá CSP).

15.2. Súd je viazaný uznesením, len čo ho vyhlásil; ak nebolo vyhlásené, len čo ho vydal (§ 237 ods. 1 CSP).

15.3. Doručený rozsudok, ktorý nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný (§ 227 ods. 1 CSP).

15.4. Ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova (§ 230 CSP).

15.5. Ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku (§ 234 ods. 2 CSP).

16. Zo spisu vyplýva, že žalobcovia 4. januára 2016 udelili procesnú plnú moc na zastupovanie advokátke JUDr. Emílii Korčekovej (č. l. 395, 396 a 397 spisu) v právnej veci proti žalovanej, ktorá sa vedie na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 50 C 96/2012, najmä ju splnomocnili na zastupovanie v dovolacom konaní. Z takto vymedzeného rozsahu plnej moci je zrejmé, že šlo o generálnu plnú moc a tiež to, že sa vzťahovala na iné konania, či na podanie mimoriadnych opravných prostriedkov. Keďže teda v dovolacom konaní boli žalobcovia zastúpení právnym zástupcom, všetky písomnosti súdu vrátane rozhodnutí v dovolacom konaní bolo potrebné doručovať právnenému zástupcovi.

17. Hoci rozhodnutím najvyššieho súdu z 30. novembra 2016 sp. zn. 2 Cdo 182/2016 došlo k zrušeniu skoršieho rozhodnutia odvolacieho súdu, k tomu, aby rozhodnutie dovolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť a nastali účinky späté s týmto rozhodnutím spočívajúce v jeho záväznosti a

nezmeniteľnosti (§ 237 ods. 1 CSP) bolo nevyhnutné jeho riadne doručenie všetkým stranám dovolacieho konania, resp. ich právnym zástupcom, postupom podľa § 105 a nasl. CSP. Aj dovolacie konanie, v ktorom dovolací súd uznesením rozsudok odvolacieho súdu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie, je zavŕšené až doručením tohto rozhodnutia poslednej zo strán sporu (uznesenie najvyššieho súdu z 15. júna 2011, sp. zn. 6 Cdo 193/2010). Ak táto podmienka splnená nie je, nemôže zatiaľ odvolací súd o odvolaní znovu rozhodnúť (bráni tomu prekážka rozsúdenej veci). Len (alebo až) riadne a predpisom vyhovujúce doručenie má účinky predpokladané zákonom (viď primerane judikát R 19/1968). Až týmto okamihom stráca pôvodný rozsudok odvolacieho súdu, ktorý bol zrušený, právoplatnosť a pominú aj dôsledky s tým spojené.

18. V prejednávanej veci z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd po zrušení svojho skoršieho rozhodnutia dovolacím súdom, doručil vyjadrenie žalovanej k odvolaniu žalobcov iba žalobcovi 1/, nie právnej zástupkyňi žalobcov. Dovolací súd na základe uvedeného konštatuje, že odvolací súd, tým, že vyjadrenie žalovanej k odvolaniu žalobcov nedoručil ich právnej zástupkyňi, doposiaľ neodstránil vadu konania, pre ktorú dovolací súd zrušil svojím uznesením z 30. novembra 2016 sp. zn. 2 Cdo 182/2016 predchádzajúci rozsudok odvolacieho súdu. Z obsahu spisu (podľa pokynu súdnej kancelárie, č. l. 438 spisu) ďalej vyplýva, že predmetné rozhodnutie dovolacieho súdu doručoval až súd prvej inštancie 17. júla 2017 (doručené právnej zástupkyňi žalobcov 4. septembra 2017), teda až po rozhodnutí odvolacieho súdu, ktorý vo veci rozhodol 26. apríla 2017. Žalobcovia tak nemali vedomosť o výsledku nimi iniciovaného dovolacieho konania a nemohli reagovať na vzniknutú procesnú situáciu, ktorá nastala po rozhodnutí najvyššieho súdu a zaujať stanovisko k záverom tohto rozhodnutia. V dôsledku nedoručenia rozhodnutia dovolacieho súdu žalobcom, nenastúpili jeho účinky.

19. Dovolací súd v nadväznosti na vyššie uvedené dospel k záveru, že postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade zmätočnosti (§ 420 písm. f/ CSP), ktorou bola žalobcom znemožnená realizácia procesných oprávnení účastníka konania.

20. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 237 ods. 1 O.s.p (teraz § 420 písm. f/ CSP), dovolaním napadnuté rozhodnutie treba zrušiť; najvyšší súd v týchto prípadoch zrušoval napadnuté rozhodnutia bez toho, aby sa zaoberal správnosťou v nich zaujatých právnych záverov (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 44/2015, 2 Cdo 111/2014, 3 Cdo 4/2012, 4 Cdo 263/2013, 5 Cdo 241/2013, 6 Cdo 591/2015, 7 Cdo 212/2014, 8 Cdo 137/2015). Vzhľadom na to sa dovolací súd ani v preskúmvanej veci nezaoberal ďalšou dovolacou argumentáciou žalobcov.

21. Dovolací súd pre úplnosť, k námietke žalobcu 1/ týkajúcej sa nedoručenia rozsudku súdu prvej inštancie žalobkyňi 2/ poznamenáva, že táto námietka nie je relevantná. Z obsahu spisu totiž vyplýva, že žalobkyňa 2/ na svoje zastupovanie v konaní splnomocnila žalobcu 1/, a to až do právoplatného skončenia veci (č. l. 110 spisu). Žalobcovi 1/ bol rozsudok súdu prvej inštancie doručený 24. marca 2015 a týmto dňom bol prostredníctvom uvedeného splnomocnenia doručený aj žalobkyňi 2/.

22. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s citovanými ustanoveniami napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

23. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.